

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA

Upravni odjel za kulturu,
sport i tehničku kulturu

KLASA: 053-02/17-01/7

URBROJ: 2170/1-11/1-17-21

Rijeka, 5. svibnja 2017. godine

**ZAVRŠNO IZVJEŠĆE
O PROVEDBI EU PROJEKTA
„CLAUSTRA - KAMENI BRANICI RIMSKOG CARSTVA“**

Pročelnik

Valerij Jurešić, prof.

Materijal izradili:

Valerij Jurešić, prof.

Hicela Margan, dipl.ing.arh.

H. Margan

Irena Grdinić, mag.educ.philol.croat.

Irena Grdinić

Adrijana Jović, mag.oec.

Adrijana Jović

III. O PROVEDENIM AKTIVNOSTIMA I REZULTATIMA PROJEKTA CLAUSTRA

Projekt CLAUSTRA – Kameni branici Rimskog carstva prijavljen je za sufinanciranje u sklopu Operativnog programa IPA Slovenija – Hrvatska 2007.-2013. od strane vodećeg partnera Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, a obrađuje specifične probleme u području vrednovanja, zaštite i očuvanja zajedničke kulturne baštine na području dviju država. Projekt je odobren u prosincu 2013. godine, a razdoblje provedbe projekta bilo je od 01.01.2014. do 17.03.2015. Razdoblje provedbe projekta produljeno je za 6 mjeseci, te je projekt uspješno okončan 17.09.2015. godine.

Projekt je omogućio izvođenje zajedničkih preventivnih istraživanja na nepristupačnom šumovitom terenu i usklađivanje konzervatorskih polazišta, te zajednički rad na evidentiranju, dokumentiranju, valorizaciji, registraciji, zaštiti i predstavljanju javnosti Claustre. Lokalnim zajednicama ponudilo se stručna i popularna polazišta za uspostavljanje režima zaštite i opseg zaštićenih područja, što je potrebno za prostorno planiranje i očuvanje kulturnih izvora koji nisu bili uključeni u odgovarajuće strategije upravljanja i razvoja. Istovremeno se odvijalo osvještavanje lokalnoga stanovništva, prvenstveno najmlađih u osnovnim i srednjim školama, a s ciljem edukacije u duhu održivoga razvoja, zaštite kulturne baštine, prekograničnoga povezivanja i zajedničkog kulturnog identiteta prostora.

Ukupan predviđeni proračun projekta Claustra za sve partnere na projektu iznosio je 598.600,23 EUR. Udio Primorsko-goranske županije u navedenom iznosu bio je 102.809,19 EUR, od toga 87.387,81 predstavljaju bespovratna sredstva Europske unije (85%), a 15.421,38 EUR vlastito sufinanciranje u projektu (15%).

1. Ciljevi projekta

Glavni cilj projekta bio je rekognoscirati, zaštititi, očuvati i prezentirati zajedničku kulturnu baštinu u pograničnom području, te osvijestiti kulturni identitet na lokalnoj razini kako bi se isti stavio u funkciju turističke privlačnosti i gospodarskog razvoja.

Specifični ciljevi projekta bili su:

- izraditi plan upravljanja CAI koji će odrediti strateške i izvedbene smjernice za cijelovitu zaštitu kulturno-povijesnog područja, te način izvođenja njegovog očuvanja i prezentacije
- razviti svijest javnosti o razvojnim mogućnostima i održivom korištenju CAI
- razviti konkretnu suradnju između kulturnih ustanova Slovenije i Hrvatske

2. Projektni partneri

Osim vodećeg partnera Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, u projektu su sudjelovala još 2 partnera iz Slovenije (Narodni muzej Slovenije i Institut Ivan Michler koji je na koncu isključen iz partnerstva) te tri partnera iz Hrvatske (Hrvatski restauratorski zavod, Udruga Žmergo i Primorsko-goranska županija).

Elementi promocije PGŽ kroz projekt

Glavni cilj projekta bio je prepoznati, zaštititi, očuvati i predstaviti zajedničku kulturnu baštinu u pograničnom području, a Primorsko-goranska županija kao partner na projektu imala je upravo zadatku promovirati kulturnu baštinu domaćem stanovništvu te raditi na osvješćivanju kulturnog identiteta na lokalnoj razini, odnosno razvijanju svijesti javnosti o razvojnim mogućnostima i održivom korištenju kulturne baštine, što je činjeno na sljedeći način:

- organizacijom cijelodnevne manifestacije „Rimski dan“ koja se odvijala 6. lipnja 2015.-e na pet lokacija u centru grada Rijeke (Korzo, Principij, Koblerov Trg, Bazarigov prolaz i Kalvarija), s ciljem osvješćivanja šire zajednice o vrijednosti obrambenih bedema Claustre putem oživljavanja života starih Rimljana. U manifestaciji je sudjelovalo oko dvije stotine kostimiranih sudionika, a preko tri tisuće posjetitelja imalo je prilike vidjeti kako su se stari Rimljani zabavljali, blagovali, koju su glazbu slušali, kakvu su hranu pripremali, kako su klesali kamen, izrađivali košare ili kovali metal. Poseban dio programa bio je posvećen djeci koja su igrala igre kojima su se nekad zabavljali mali Rimljani,
- organizacijom izložbe „Claustra - skrivena ostavština starih Rimljana“ koja je prikazivala digitalne rekonstrukcije, zemljovide i različite ilustracije koje pričaju priču o skrivenoj ostavštini starih Rimljana. Izložba je postavljena u Rijeci, Opatiji i Klani, a vidjelo ju je oko tisuću posjetitelja,
- organizacijom dviju radionica na kojoj su sudjelovali brojni dionici iz Hrvatske i Slovenije koji su vezani za revitalizaciju Claustre, dok su slovenski i hrvatski stručnjaci iz područja arheologije i turizma govorili o dosadašnjim radovima u okviru projekta „Claustra“, o rezultatima projekta te općenito o kreativnosti, inovativnosti i održivosti u kulturnom turizmu.

Tijekom trajanja projekta održane su 2 konferencije za novinare, u medijima je objavljeno 450 radijskih i televizijskih spotova te 12 novinskih oglasa, postavljeno je 40 jumbo-plakata, a o projektu je u tiskanim i elektronskim medijima izišlo 66 priloga. Tiskano je i proizvedeno oko 3 tisuće promotivnih materijala.

IV. ANALIZA FINANCIJSKIH UČINAKA PROJEKTA ZA PGŽ

Ukupan financijski doprinos projekta za PGŽ

Ukupan predviđeni proračun Projekta CLAUSTRA za sve partnere na projektu iznosio je 598.600,23 EUR. Udio Primorsko-goranske županije u navedenom iznosu bio je 102.809,19 EUR, od toga 87.387,81 predstavljaju bespovratna sredstva Europske unije (85%), a 15.421,38 EUR vlastito sufinanciranje u projektu (15%).

Uz PGŽ partner na projektu je bila i Udruga Žmergo iz Opatije sa 55.534,40 EUR. Za pokrivanje njihovog vlastitog udjela od 8.330,16 EUR dobili su donacije od Ureda za udruge Vlade RH (70%) i PGŽ (30%).

Stoga je ukupan izravan doprinos projekta za područje Primorsko-goranske županije 140.423,16 EUR, odnosno oko 1.050.000 kn.

V. ZAVRŠNI KOMENTARI I PRIJEDLOZI

Razvoj Upravnog odjela

Provođenje ovog projekta donijelo je napredak u kvaliteti rada UO za kulturu, sport i tehničku kulturu u nekoliko važnih smjerova:

- Povezivanje sa drugim dionicima u području kulturnog turizma kroz organizaciju zajedničkih radionica i Rimskog dana.
- Bolje upoznavanje s pograničnim područjima s Hrvatske i slovenske strane, te mogućnostima ruralnog razvoja zasnovanog na kulturnom turizmu.

Višestruka korist za PGŽ

Provođenje ovog projekta donijelo je koristi za Primorsko-goransku županiju na više načina:

- Aktivnosti realizirane kroz projekt koje su doprinijele razvoju kulture i kulturnog turizma u PGŽ.
- Doprinos vidljivosti i prepoznatljivosti Primorsko-goranske županije, na nacionalnoj i međunarodnoj razini.
- Postavljeni znanstveni, stručni i organizacijski temelji za razvoj kulturno-turističke rute zasnovane na antičkoj i arheološkoj baštini na području PGŽ.
- Milijun kuna povučenih iz EU u ekonomiju PGŽ.
- Visok učinak uz minimalno opterećenje proračuna PGŽ od 25.800 kn.

Problemi i izazovi u provođenju projekta

Provođenje ovog projekta omogućilo je i prepoznavanje pojedinih problema koje proizlaze iz aktualnog načina rada u PGŽ, te programske uvjeta u kojima se projekt provodio (IPA Slovenija - Hrvatska):

- Kao i u slučaju drugih projekata operativne probleme stvara nemogućnost zapošljavanja suradnika na određeno vrijeme, te strogi uvjeti za zapošljavanje službenika regionalne samouprave, čine provedbu puno složenijom i ekonomski manje učinkovitom. Ipak, zbog veličine projekta ovdje to nije bio istaknuti problem.
- Odobrenja izvješća su se čekala po pet do šest mjeseci, a refundacije desetak mjeseci što dovodi do pritiska na likvidnost PGŽ. U ovom slučaju to je dovelo do situacije u kojoj su troškovi iz svibnja 2015.-e pokriveni tek prihodima u ožujku 2017.-e. Oko pola milijuna kuna.
- Rad na ovakvim projektima povremeno od službenika zahtijeva angažman koji daleko nadilazi uobičajene razine, a postojeći modeli nagrađivanja ne omogućuju njihovo adekvatno refundiranje.
- Poseban niz problema se pokazuje za udruge koje pokušavaju sudjelovati u provedbi EU projekata. Primjerice, udruga Žmergo koja je bila partner na projektu našla se u vrlo teškoj situaciji zbog tako dugog otezanja refundacije. To odvraća udruge i druge manje subjekte slabije likvidnosti da se uopće upuštaju u rad na EU projektima, a time umanjuju razvojni potencijal županije.

V. PRIJEDLOG ZAKLJUČKA

Slijedom navedenog, predlaže se Županu Primorsko-goranske županije, da donese Zaključak u tekstu kako slijedi

Na temelju članka 52. točke 24. Statuta Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 23/09, 9/13 i 25/13-pročišćeni tekst) i članka 25. Poslovnika o radu Župana Primorsko-goranske županije („Službene novine“ broj 23/14,16/15, 3/16 i 19/16-pročišćeni tekst), Župan Primorsko-goranske županije dana _____ 2017. godine, donio je

Z A K L J U Č A K

Usvaja se završno izvješće o provedbi EU projekta Claustra.